

Dopusti so za nami, spet smo se vrnili v obrate, delavnice in pisarne, spočiti in polni novih moči za naloge, ki nas čakajo. Pred vami je tretja številka našega glasila in kot smo obljubili, objavljamo vse tiste prispevke, ki so ostali na dolgu iz prejšnje številke. Na naša večkratna vabila k sodelovanju ni odziva; upamo, da boste zdaj, ko so počitnice minile, le segli po peresu in nam kaj napisali.

V tej številki preberite o tem, kako uspešni smo bili v minulih petih letih, ali smo dosegli zastavljene cilje in kaj nas je oviralo pri uresničevanju le-teh. Zanimalo vas bo poročilo o reklamacijah v prvem polletju letošnjega leta — pridno bo treba poprijeti, če bomo hoteli spet pridobiti zaupanje naših potrošnikov.

O inovacijski dejavnosti (izumiteljstvu, novatorstvu) ste letos že večkrat slišali — predstavljamo vam naše novatorje; morda bo za koga zanimiv zapis s potovanja po Bosni in Hercegovini, pa literarna priloga je spet pred vami. Sale in križanka pa za kratek čas!

Zelim vam prijetno branje!

Celje, 30. 9. 1975

Letnik XIII.

Št. 3

25 LET SAMOUPRAVLJANJA

Za velike družbene spremembe je človeštvo potrebovalo veliko let. Zato je 25 let od revolucionarnega dogodka, ko je delavec prvič vzel ključ sadov svojega dela v svoje roke, izredno kratka doba. Dogajanja v tem času pa niso bila zato nič manj pomembna. Vsemu svetu smo dokazali in še dokazujemo, da je na določeni stopnji družbeno-ekonomskega razvoja nujna združitev in neposredno gospodarstvo dela nad sadovi dela. Mnogi so bili in mnogi v svetu so še prepričani, da bo delavec, navajen živeti iz rok v usta, povzročil propad gospodarstva in z njim vred celotne družbe. Na začudenje in razočaranje mnogih, se to ni zgodilo. Žive priče smo obudovanja vrednemu napredku na vseh področjih družbenega življenja.

In glej ga delavca-samoupravljalca, v zadnjem času se že sam neposredno dogovarja in sporazumeva koliko od svojega dela bo namenil ne samo za najosnovnejše skupne potrebe, ampak tudi za kulturo, znanost itd. Vendar želja je mnogo, mnogo v stoletjih zamujenega. Težko se je odločiti za najpotrebnejše med potrebnimi. Nikoli pa se ni težko odločiti za pomoč pomoči potrebnim.

Vse to in še marsikaj je naš delovni človek naredil. Plemenitost osvobojenega človeka je brezmejnna. Pomanjkanje znanja, sredstev in izkušenj sta nadomestila zanos in požrtvovalnost. Pri doseganju zavirljivih uspehov pa smo delali tudi napake in ob njih spoznavali, da ni nič tako svetega, da ne bi odstopilo svoje mesto še boljšemu — naprednejšemu.

Rokodelec in umetnik imata vzor ter se učita pri mojstru. Mi nimamo vzora, vsaj neposredno uporabljivega ne. Mnogo smo se naučili od mislecev preteklosti. Še vedno so obudovanja vredna dejanja komunardov, nemških revolucionarjev in ruskih boljševikov. Mi se nismo ustavili in zadovoljili z zamenjavo razreda na oblasti. Veličina ideje samoupravljanja je ravno v tem, da je bila razumljena in sprejeta od velike večine delovnih ljudi, ki so imeli voljo boriti se za njeno uresničevanje.

Ogromno je število učencev, ki so šli skozi enajsto šolo samoupravljanja. Spoznanja so dragocena za bodoče učence, ki bodo gotovo znali dodati k dosedanjim nove, še večje uspehe.

Pravijo, da je svoboda spoznanje nujnosti. Prepričani smo, da je že vsem jasna nujnost o neposredni odvisnosti družbenega položaja posameznika od sadov njegovega dela.

In kako naprej? Znamo opravljati državne funkcije, pridobivati najosodobnejše znanje, znamo se braniti in tudi dobro delati. Vendar vsako delo ne prinaša enakih sadov. Rešitev je samo najproduktivnejše delo, ki ga ni težko vnovčiti. Le tako bomo zagotovili sebi in samoupravljanju svetlo bodočnost.

Aero v obdobju 1971-1975

Z letošnjim letom se zaključuje srednjeročno obdobje od 1971-1975. Kljub temu da manjka do zaključka leta 1975 še nekaj mesecev, pa vendarle že lahko damo splošno oceno o tem, kaj smo v tem petletnem obdobju dosegli, kakšna so bila odstopanja od plansko postavljenih ciljev in ugotovimo vzroke za takšna odstopanja.

Preteklo srednjeročno obdobje je bilo izredno dinamično in pomeni pomemben korak k razvijanju in nadaljnemu širjenju samoupravnih socialističnih odnosov na vseh ravneh združenega dela. Ustanavljanje TOZD kot osnovnih celic združenega dela je omogočilo delavcu, da upravlja in odloča o vseh najvažnejših vprašanjih svojega dela in življenja.

Tudi za našo delovno organizacijo je preteklo srednjeročno obdobje izrednega pomena, saj je poleg hitrega gospodarskega razvoja prišlo tudi do pomembnejših združitvev. V letu 1972 je prišlo do integracije s CETISOM, kar je omogočilo združitvev grafične dejavnosti obeh podjetij, v letu 1974 pa še s Tovarno celuloze Medvode, kar nam bo zagotovilo surovinski osnovno in večjo poslovno povezanost.

Zato je primerno, da prikazemo, koliko smo v preteklem petletnem obdobju dosegli v primerjavi s cilji, ki smo si jih za to obdobje postavili s srednjeročnim planom.

Analiza poslovne uspešnosti pa bo predstavljala tudi osnovo oz. enega od kriterijev za izdelavo srednjeročnega gospodarskega načrta za obdobje 1976-1980.

Analiza, ki je narejena za DO AERO brez Medvod, temelji na primerjavi planskih podatkov iz elaboratov o razvoju DO AERO od 1971-1975, z doseženimi rezultati. Upoštevali smo dejansko dosežene rezultate za obdobje 1971-1974 in oceno za leto 1975, ki je enaka planu za 1975.

PROIZVODNJA

Fizični obseg proizvodnje je v obdobju 1971-1975 naraščal po povprečni letni stopnji rasti 22% (planirano 23%).

Vrednostna proizvodnja v istem časovnem obdobju povečevala po letni stopnji rasti 36% (planirano 25%).

Pri količinskih pokazovalcih ni velikih odstopanj. Vzrokov za odstopanja pri vrednostnih pokazovalcih pa je več:

- spremenila se je struktura proizvodnje v korist bolj-
ših in kvalitetnejših proizvo-
dov;

- močan vpliv inflacije cen.

ZAPOSLENOST

Povprečna stopnja rasti zaposlenih v obdobju 1971-1975

je znašala 11% (planirana 7%). Vzroke za odstopanja doseženega od planiranega moramo iskati predvsem v hitrem porastu zaposlovanja v zadnjih dveh letih. Z ustanovitvijo TOZD in DS SS je prišlo do reorganizacije in odpiranja novih delovnih mest, posebno v strokovnih službah. Fluktuacija zaposlenih predstavlja že vrsto let pereč problem pri nas. Fluktuacijska stopnja je v letih 1971-1975 znašala od 25%-35% (planirana 20%). Vzrokov za takšna neugodna fluktuacijska gibanja je več:

- na eni strani sezonsko delo, ki smo ga uvajali zaradi koriščenja kolektivnih dopustov in proizvodnje sezonskega značaja;

- na drugi strani pa odhajanje kadrov v druga podjetja, kjer so nekateri kadri iskani in bolje stimulirani kot pri nas;

- pomembno vlogo pri povečanju fluktuacijske stopnje imajo prav gotovo tudi večje organizacijske spremembe, ki so nastale z ustanovitvijo TOZD in DS SS in reorganizacijo delovnih mest.

Ceprav je v srednjeročnem razvojnem programu za obdobje 1971-1975 poudarjeno, da je potrebno posebno pozornost posvetiti zmanjšanju dela preko rednega delovnega časa (planirano 1% nad rednim delovnim časom) je dejansko znašal delež nadur 4,2%. Nad temi podatki se je treba zamisliti in v prihodnje prevzeti ukrepe za učinkovitejšo izkoriščenost in intenzivnost dela, oziroma doseči boljšo organizacijo dela v rednem delovnem času.

SREDSTVA

Letna stopnja rasti osnovnih sredstev je v obdobju 1971-1975 znašala 15% (planirano 25%). Do odstopanj od plansko postavljenih ciljev je prišlo zato, ker smo velik del sredstev namenili v investicijo v TOZD Medvode, kar je zmanjšalo investicijska vlaganja v ostale TOZD.

CELOTNI DOHODEK IN NJEGOVA STRUKTURA

Celotni dohodek je naraščal v obdobju 1971-1975 po letni stopnji rasti 43% (planirano 23%). Vzrok za tako velik porast celotnega dohodka je v deležu interne realizacije, v naglem naraščanju prodajnih cen, pa tudi vrednost porabljenih sredstev je naraščala hitreje kot je bilo načrtovano v srednjeročnem planu. Letna stopnja rasti porabljenih sredstev je znašala 45% (planirano 24%). Tudi dohodek (celotni dohodek — porabljena sredstva) je naraščal hitreje od planiranega. Vzporedno z večanjem dohodka so rasli tudi osebni dohodki, vendar

relativno počasneje kot celotni dohodek.

Pomemben pokazovalec poslovne uspešnosti je tudi ostanek dohodka. Letna stopnja rasti je znašala 15%, planirano je bilo 25%, torej je ostanek dohodka naraščal počasneje kot smo si zastavili v srednjeročnem planu za obdobje 1971-1975. Zato je tudi akumulacija (amortizacija + ostanek dohodka) naraščala počasneje od planirane. Vzrok za takšna odstopanja je predvsem v spremenjeni strukturi dohodka. Močno so se namreč povečale tiste postavke, ki bremenijo celotni dohodek (porabljena sredstva, obveznosti iz dohodka) in zaradi splošne inflacije cen.

Gibanja oz. povprečne letne stopnje rasti posameznih elementov v strukturi dohodka v primerjavi s planiranimi za obdobje 1971-1975 so prikazane v naslednji tabeli:

Element	Letna stopnja rasti	
	dejanska	planirana
Celotni dohodek	43	23
Porabljena sredstva	45	24
Amortizacija	16	17
Dohodek	32	17
Osebni dohodki	29	16
Ostanek dohodka	15	25
Akumulacija	17	21
OD (na zaposlenega)	18	10

IZVOZ IN UVOZ

Izvoz je v letih 1971-1975 naraščal hitreje kot smo planirali (letna stopnja rasti izvoza 83%, planirana 72%). Vendar je tudi uvoz v istem časovnem obdobju naraščal hitreje kot smo si zastavili v srednjeročnem planu (dejanska stopnja rasti uvoza 50%, planirana 10,5%).

DRUŽBENI STANDARD

Poseben poudarek smo v preteklem petletnem obdobju namenili tudi izboljšanju družbenega standarda delavcev. Do konca leta 1975 bomo razpolagali s skupno 255 stanovanji, s tem pa bodo rešena najnujnejša stanovanjska vprašanja. Velik del sredstev smo namenili tudi izboljšanju delovnih pogojev delavcev in prevzeli skrb za urejeno prehrano. Pod ugodnimi pogoji pa je delavcem dana tudi možnost letovanja v počitniških domovih na morju in v gorah.

PRODUKTIVNOST

Količinska produktivnost, izražena v razmerju med količino proizvodnje in povprečnim številom zaposlenih, je v

obdobju 1971-1975 naraščala po letni stopnji rasti 8% (planirana 12%). Vrednostna produktivnost, ki je izražena v razmerju med vrednostjo proizvodnje — povprečnim številom zaposlenih pa je naraščala po letni stopnji rasti 23% (planirano 16%).

Količinske produktivnosti torej ne dosegamo, vrednostno pa znatno presegamo glede na srednjeročni plan, kar pomeni, da je pomembno vlogo pri ustvarjanju tako visoke vrednostne produktivnosti poleg drugih faktorjev imela tudi inflacija cen.

RENTABILNOST

Rentabilnost vloženih sredstev, izražena v razmerju med dobičkom in povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi po letih pada, kar pomeni, da je za enoto dobička potrebno vedno več poslovnih sredstev (planirana je bila 55% povprečna letna stopnja rasti rentabilnosti).

EKONOMICNOST

Pomemben pokazovalec uspešnosti poslovanja je tudi ekonomičnost kot razmerje med vrednostjo proizvodnje in porabljenimi sredstvi. Indeks ekonomičnosti po letih pada, kar pomeni, da je za enoto proizvodnje vsako leto potrebno več sredstev izraženo vrednostno.

VLAGANJA V POSLOVNI SKLAD

V srednjeročnem planu smo predvideli povečevanje vlaganj v poslovni sklad letno za 35%. Dejansko se je poslovni sklad povečal letno le za 10%. Bistvene spremembe, ki so nastale v strukturi dohodka (višje cene materiala, povečane pogodbene in zakonske obveznosti) so povzročile, da se v poslovni sklad ni moglo stekati toliko sredstev kot smo načrtovali.

Glede na poslovne rezultate, ki smo jih v preteklem petletnem obdobju dosegli, lahko ugotovimo, da smo osnovne cilje dokaj dobro uresničili, čeprav je glede na pogoje gospodarjenja pri nas in v svetu zelo težko doseči tako visoke stopnje rasti kot smo si jih zastavili v srednjeročnem načrtu 1971-1975.

Najbolj realni pokazovalci poslovne uspešnosti so fizični pokazovalci, te smo skoraj v celoti dosegli, pri vrednostnih pokazovalcih pa smo planirane stopnje rasti znatno presegli. Kljub temu pa akumulacija pada, kar pomeni, da kljub naporom in uspehom, ki smo jih v tem petletnem obdobju dosegli, ne moremo obvladati inflacije, ki je že več let gospodarski problem pri nas in v svetu.

Sonja Krašovec, dipl. oec.
dolgoročni planer

Zakaj meri britanski tovarnar špagete z mikrometrom

Nekateri Italijani že ugotavljajo, da so iz Anglije uvoženi špageti celo boljši kot njihovi domači

LONDON – Možno je izvažati špagete v Atene. Toda to je popoln nesmisel, ker jih je tam več kot dovolj.

Možno je tudi pošiljati premog v angleški Newcastle. Toda tudi to je popolnoma nesmiselno, zakaj premoga imajo tam v rudnikih več kot dovolj.

Možno pa je tudi prodajati špagete v Italijo. Toda, mar ni tudi to nesmisel, saj jih imajo tam več kot dovolj? Neki Anglež za meni drugače. Prejtni teden je firma Kena Spencerja „Pasta Foods“ poslala prvih 18 ton testenin v Milano.

Zavedni Italijani, ki so ponosni na svoje nacionalne jedi, so že izrekli veliko hudih besed na račun tega tujca, ki hoče konkurirati prav italijanskim špagetom. Toda mnogi Italijani so jih že poskusili in zdaj celo ugotavljajo: angleške testenine teknejo bolje.

Ken Spencer pa to pojasnjuje takole: „To ni nič čudnega, saj so špageti iz najfinejše moke. Kot vemo, jih iz takšne moke ne izdeluje noben italijanski proizvajalec.“

S pravih angleških podjetniških načinom so se britanski

izdelovalci testenin odločili osvojiti italijansko tržišče. Dobro pa se zavedajo: domovino špagetov bi mogoče osvojiti le z največjo popolnostjo.

V tovarni testenin pri Londonu imajo zato najbolj precizne instrumente, ki jih sicer

uporabljajo za bolj obstojne proizvode: na primer mikrometer, s katerim merijo debelino špagetov. Pravijo namreč: če so špageti predebeli, jih je treba dalj časa kuhati. Če gospodinja tega ne opazi, potem špageti niso najboljši.

Kontrolor špagetov z mikrometrom v roki: preciznost za izvoz v Italijo

odločilni faktor, s katerim bomo poleg odgovarjajoče cene uspeli zadovoljiti našega potrošnika ter konkurirati domačim in tujim proizvajalcem istovrstnih izdelkov. Angleški tovarnar je predvsem s kakovostjo in popolnostjo svojih špagetov, ki so bili vse do sedaj monopol domačih proizvajalcev, osvojil zahtevno italijansko tržišče — za to je uporabil ne le najfinejšo moko ampak tudi precizni mikrometer, s katerim je, pa naj se sliši še tako smešno in neverjetno, kontroliral debelino svojih špagetov in s tem zagotovil željeno kakovost le-teh.

Iz tega primera, ki mu lahko podobnega najdemo tudi v našem okolju, bi se morali naučiti naslednje:

1. Svoje izdelke proizvajamo ne le zato, da bi jih prodali in z njimi zaslužili, ampak

tudi zato, da bi z njimi zadovoljili potrošnika, da bi izpolnili njegove želje, potrebe in pogoje.

2. Osnovni moto našega nastopanja na tržišču bi moral biti: »bolj nas zadovoljuje osrečiti potrošnika, kot samo prodajati« in »potrošnik ima vedno prav, če misli, da ima prav«.

3. Ustvariti moramo takšno kakovost naših izdelkov, ki čimbolj zadovoljuje potrošnika ter mu nudi tisto »kar potrebuje in lahko plača«.

Našteta tri pravila so osnova takimenovanega »marketing tržnega nastopanja«, ki mu na kratko pravimo tudi »marketing«. To je torej osnovni pomen tiste magične in učne besede, ki jo vsi mi tako radi uporabljamo in se z njo hvalimo. Trdimo, da vemo kaj pomeni, da njeno teoretično

definicijo tudi praktično izpolnujemo, da brez nje ne moremo, ipd. **Pa se vprašajmo:**

1. Ali sploh vemo, kaj potrošnik od nas pričakuje, kakšne so njegove želje, potrebe, motivi, navade, pogoji, kupna moč, ipd.?

2. Ali je naš namen res tudi zadovoljiti potrošnika, ali pa morda ne proizvajamo samo zato, da bi prodali, izpolnili zastavljen plan, zaslužili?

3. Kakšna je kakovost naših izdelkov, ali smo jo pravilno definirali in prilagodili potrošniku, jo vzdržujemo, reguliramo, izboljšujemo?

Morda ne bo odveč, da na koncu vse tiste, ki samo hitijo k zastavljenemu planu spomnimo, da je to kaj kratkoročna politika in da je le **POTROŠNIK** tisti, ki nam bo z obrestmi vrnil vse, kar bomo vanj vložili. Andrej Šušteršič

Naš komentar

Živimo v času izrednega tehničnega napredka, ko tržišče pred nas postavlja vedno večje zahteve po ceni in kakovosti naših izdelkov. Članek iz ljubljanskega »Dnevnika« nas opozarja, da je prav ustrezna kakovost naših izdelkov tisti

KONTROLA SREDSTEV ZA DELO

V službi kakovosti smo po sprejetem programu pričeli s postopnim uvajanjem kontrole sredstev za delo. Ker je to področje kontrole kakovosti tako pri nas v »Aeru«, kakor tudi drugje še precej neobdelano, smo se v prvi fazi lotili študija literature, izdelave poslovnika ter zbiranja in urejanja raznih informacij, podatkov, standardov in ostale dokumentacije. S tem sestavkom vas želimo predvsem opozoriti in seznaniti s pomembnostjo in problematiko kontrole sredstev za delo.

Za nemoteno realizacijo proizvodnega plana in doseganja željenega kakovostnega nivoja naših izdelkov, ki morajo v sodobni tržni usmeritvi podjetja ustrezati željam in potrebam trga, so potrebna natančna, dovolj sposobna in brezhibna sredstva za delo. Vsako podjetje, ki pristopi k tržnemu konceptu poslovanja ter zmanjševanju časov in števil zastojev, lahko računa na stalno prednost pred ostalimi konkurenčnimi podjetji, saj lahko z optimalno kakovostjo in minimalno ceno svojih izdelkov konkurira še tako močnemu nasprotniku na trgu. **Predpogoj za kakovostno, neprekinjeno in varno delo pa je v ustreznih sredstvih za delo.**

Noben, še tako avtomatiziran proizvodni proces ni enak,

temveč niha. Ta nihanja, ki v končni fazi vplivajo na kakovost izdelka, s tem pa tudi na uspeh podjetja na trgu, so v veliki meri odvisna od nihanj pogojev proizvodnje (različni ljudje, stroji, orodja, merila in kontrolna orodja, naprave, surovine, itd.). Prav zaradi tega je potrebna dobra organizacija **kontrole sredstev za delo**, ki lahko garantira proizvodnji v vsakem trenutku kakovostne stroje, orodja za proizvodnjo, merilna in kontrolna orodja ter naprave, kar imenujemo s skupnim imenom sredstva za delo. Dejavnost službe kakovosti na področju kontrole strojev, orodij za proizvodnjo, merilnih in kontrolnih orodij ter naprav pa imenujemo kontrola sredstev za delo.

Poseben pomen kontrole sredstev za delo je v združenem delu, kjer preprečuje vsakršno prelivanje dela z delavca na delavca zaradi slabe kakovosti izvedbe vseh predhodno izvedenih operacij v toku nastajanja izdelka, ki so lahko posledica slabih strojev, orodij za proizvodnjo, meril in kontrolnih orodij ter naprav.

Naloge kontrole sredstev za delo na področju **kontrole strojev** so zagotoviti proizvodnemu sektorju dovolj natančne, sposobne, zanesljive in varne stroje. Zato kontrola sredstev za delo vloga vse napore v kontrolo dejavnosti vseh služb, ki imajo kakršenkoli opravke s stroji. Kontrola poteka tako, da vključuje vse dejavnosti: od izbire stroja in definiranja obveznosti dobavitelja in kupca, do uporabe stroja v rednem procesu proizvodnje. Zaradi izredno razvejanih dejavnosti je kontrola strojev razdeljena na kontrolo novih strojev, kontrolo strojev v uporabi in kontrolo obnovitve strojev.

Poleg ustreznih strojev zahteva proizvodnja za nemoten tok proizvodnega procesa in za ustrezno kakovost izdelkov tudi natančna, trajna in zanesljiva orodja, ki lahko s svojimi lastnostmi odločujoče vplivajo na produktivnost. **Kontrolno orodij** delimo na kontrolo novega orodja in kontrolo orodja v uporabi. Cilj obeh kontrol je v pravočasnem odkrivanju vseh pomanjkljivosti, ki bi lahko na kakršenkoli način vplivale na kakovost izdelkov, zanesljivost obratovanja in trajnost orodja.

Vzdrževanje vnaprej zastavljenega kakovostnega nivoja izdelkov je v veliki meri odvisno od ustreznih **meril, kontrolnih orodij in naprav**, s pomočjo katerih ugotavljamo, vzdržujemo in reguliramo kakovost izdelkov v fazi nastajanja in potem, ko je neka kakovost že ustvarjena. Tudi to kontrolo delimo v odvisnosti ali je merilo, kontrolno orodje ali naprava v uporabi ali pa na novo nabavljena. Naloga kontrole sredstev za delo na tem področju je tudi vzdrževati enoten merski sistem v podjetju. Tako so nesoglasja zaradi napak, napačnega merjenja ali celo napačnega tolmačenja rezultatov merjenja minimalna.

Matjaž KAČ

Reklamacije, reklamacije...

Služba kakovosti je izdelala posebno polletno poročilo o reklamacijah izdelkov, ki vam ga posredujemo v skrajšani obliki z najosnovnejšimi ugotovitvami.

Reklamacije primerjalno med obrati in TOZD:

V 1. polletju 1975 je bilo v našem podjetju (brez Medvod!) skupno obravnavanih oziroma rešenih 86 upravičenih reklamacij. Vrednostno

največ reklamacij je v grafični proizvodnji (77,95 % vseh reklamacij v »Aeru«), predvsem v tiskarni I (31,95 %) in neskončnih obrazcih (26,24 %) — iz teh obratov je vrednostno skoraj 60 % vseh reklamacij.

Primerjalno stanje reklamacij med posameznimi obrati in TOZD je najbolj razvidno iz spodnjega tabelarničnega in grafičnega pregleda:

Obrat — TOZD	Štev. rekl.	Vrednostni %	Histogram (vrednostni %)
Jasnit	9	7,09	
Impr. papirji	6	9,75	
Barve	4	0,03	
KEMIJA CELJE	19	16,87	
Selotejp	4	2,60	
Matrice	6	2,58	
KEMIJA SEMPETER	10	5,18	
Tiskarna I	27	31,95	
Tiskarna II	20	19,76	
Nesk. obrazci	10	26,24	
GRAFIKA	57	77,95	
SKUPAJ — AERO	86	100,00	

Reklamacije primerjalno na 1. in 2. polletje 1974:

Predvsem se je občutno (3—5-krat) poslabšalo stanje reklamacij v TOZD Kemija Celje — obrat impr. papirji vrednostno še nikdar ni imel toliko reklamacij in je po vrednosti sedaj celo na prvem mestu v TOZD.

V TOZD Kemija Sempeter je stanje reklamacij glede na 1. polletje 1974 3-krat slabše, glede na 2. polletje 1974 pa skoraj 2-krat boljše.

Pri grafičnih reklamacijah lahko med seboj primerjamo le 2. polletje 1974 in 1. polletje 1975. Skupno po TOZD

je stanje nekoliko boljše, primerjalno po obratih pa je ugotovljeno 2,5-kratno zmanjšanje reklamacij v tiskarni II ter na drugi strani 2-kratno povečanje reklamacij v obratu neskončni obrazci, medtem ko v tiskarni I vrednostno ni bilo bistvene spremembe.

Krivi reklamacij:

Iz spodnjega tabelarničnega in grafičnega pregleda upravičenih reklamacij po posameznih krivcih je razvidno, da je v 1. polletju 1975 absolutno največ (66,45 %) reklamacij po krivdi neposredne proizvodnje:

Krivec reklamacij	Štev. rekl.	Vrednostni %	Histogram (vrednostni %)
Proizvodnja	53	66,45	
Prodaja	16	14,23	
Več krivcev	5	10,91	
Priprava dela	5	6,30	
Neugotovljen	6	1,44	
Služba kakov.	1	0,67	
SKUPAJ — AERO	86	100,00	

Iz primerjave z enakimi podatki za 2. polletje 1974 dobimo naslednje osnovne ugotovitve:

— odstotek reklamacij po krivdi neposredne proizvodnje se je skoraj 2-krat povečal (od 34,8 na 66,45 %);

— delež krivde prodaje se je povečal od 4,3 na 14,23 %, kar predstavlja kar 3-kratno poslabšanje;

— po krivdi priprave dela je le še 6,3 % vseh reklamacij v 1. polletju 1975, medtem ko jih je bilo v 2. polletju 1974 kar 16,4 % (skoraj 3-krat več);

— prvič se kot krivec reklamacije pojavi tudi služba kakovosti;

— ugotavljanje krivcev reklamacij je mnogo bolj definirano, saj je reklamacij zaradi več krivcev in po neugotovljeni krivdi le še 12,35 %, medtem ko je bilo takšnih reklamacij v 2. polletju 1974 kar 43,7 % ali skoraj polovica vseh reklamacij.

Problematika reklamacij po posameznih obratih:

— V obratu jasnit je vrednostno 42 % vseh reklamacij v TOZD Kemija Celje. Največ reklamacij (95,6 %) v tem obratu je zaradi poteklega roka trajanja jasnit papirja (predvsem ČN), za kar je v prvi vrsti krivo skladišče gotovih izdelkov oziroma prodaja.

— Obrat impr. papirji vrednostno še nikdar ni imel toliko reklamacij, ki sedaj predstavljajo že 58 % vseh reklamacij v TOZD Kemija Celje. Največ reklamacij (61,4 %) v tem obratu je zaradi napačnega sestavljanja telex kontakta rol, kar je predvsem posledica premalo intenzivnega obarvanja N-mase in delno premajhne pazljivosti proizvodnje in kontrole.

— Reklamacije v obratu barv niso v primerjavi z reklamacijami v ostalih obratih niti omembe vredne.

— Vse reklamacije (4) v obratu selotejp so po krivdi neposredne proizvodnje, vred-

nostno pa predstavljajo 50 % vseh reklamacij v TOZD Kemija Sempeter.

— V obratu matrice je vrednostno prav tako 50 % vseh reklamacij v TOZD Kemija Sempeter. Dve največji reklamaciji, ki vrednostno predstavljata 90 % vseh reklamacij v tem obratu, sta zaradi elektrolitskega in fotokopirnega elkolit papirja.

— V obratu tiskarna I je vrednostno 41 % vseh reklamacij v TOZD Grafika. Največ reklamacij (61,5 %) v tem obratu je po izključni krivdi neposredne proizvodnje in sicer: 24 % po krivdi oddelka knjigovoznica, 14 % po krivdi oddelka predpriprave in korekture ter 13 % po krivdi oddelka knjigotisk.

— V obratu tiskarna II je vrednostno 25,3 % vseh reklamacij v TOZD Grafika. Največ reklamacij (71,7 %) v tem obratu je prav tako po izključni krivdi neposredne proizvodnje (oddelek SLEP) — zanimivo pri tem je, da tu kot krivec reklamacij nastopa tudi tiskarna I. Za eno reklamacijo v tem obratu je bila kriva tudi služba kakovosti oziroma njen prevzemni kontrolor.

— Tudi v obratu neskončni obrazci je največ reklamacij (71,1 %) po izključni krivdi neposredne proizvodnje, ki v okviru TOZD Grafika predstavljajo 33,7 % vrednosti vseh reklamacij.

OPOZARJAMO:

— Marsikatero reklamacijo bi lahko preprečili že z drobnimi tehnološkimi, organizacijskimi ali disciplinskimi posegi. Kot primer navajamo tiste reklamacije v obratu impr. papirji, ki so nastale zaradi napačnega sestavljanja telex kontakta rol. Če bi N-maso malo bolj intenzivno obarvali, verjetno do teh reklamacij in škode sploh ne bi prišlo.

— Je že kdo pomislil na indirektno škodo, ki jo prav lahko utrpimo zaradi reklamacij naših izdelkov — to je vedno večje nezaupanje naših potrošnikov!?

Andrej Šušterič

Pokvarjeni pregovori

Bolje malo naročilo v roki,
kot veliko naročilo v obljubi...

*

Če presežek lahko deliš danes,
ne odlagaj na jutri...

*

Če komercialist naročniku jamo koplje,
delavec vanjo pade...

*

Eden regres še ne prinese dopusta...

*

Iz muhe je napravil prodajno ceno...

*

Kdor tebe s kamnom,
ti njega z oceno delovnega mesta...

Potovali smo po Bosni in Hercegovini

Nismo potovali v Italijo ali Grčijo. Pravzaprav je to čisto navaden zapis s poti z nekega navadnega potovanja po Jugoslaviji. Točneje po delu Jugoslavije. Bili smo po SR Hrvatski in BiH. Nič posebnega, bo mogoče kdo pomislil, vendar temu ni bilo tako. Ko smo sedli v avtobus in krenili iz Celja, sem bila jaz skoraj na najslabšem. Nikogar od sopotnikov nisem poznala. V avtobusu so sedeli aktivni in rezervni vojaški starešine in seveda tudi civilni uslužbenci v JLA ter nekaj občanov, ki pravzaprav nismo sodili čisto k tej družbi.

Predstavili so nam šoferja in oba vodiča, potem pa smo krenili proti Zagrebu. Najbolj me je razveselilo, ko so nam predstavili tovariša Vaso Starovića, prvoborca, enega od mnogih herojev z Neretve in Sutjeske, ki je danes major v pokoju, vendar še vedno aktiven na različnih družbenih področjih.

Zaradi njegovega nenehnega kramljanja in izrednega smisla za humor, je bilo naše tridnevno potovanje veliko bolj prijetno. Pripovedoval nam je zgodbe iz tistega obdobja njegovega življenja, ko je bil še otrok, pa vendar že

borec v prvi proletarski brigadi. Od nekdaj čutim globoko spoštovanje do vseh, ki so se v tistih dneh tako nesebično žrtvovali in s tem dokazali svojo vdanost narodu in domovini. Zato mi je bilo v čast, da sem imela priložnost potovati z njim v te kraje.

Pravzaprav je bilo tistega dne vse nenavadno. Morda samo zame, morda tudi za druge — ne vem. Cesta proti Zagrebu se mi je zdela dosti bolj imenitna kot kdaj prej in naselja ob njej so bila dosti bolj prijazna, kljub oblačnemu vremenu.

Potovali bomo skozi mesta, znana iz naše bližnje preteklosti, so nam povedali.

Gledala sem skozi okno avtobusa, ki je brzel po avtocesti in napeto čakala kdaj se bo zgodilo, kdaj bomo zavili proti Jasenovcu. Pokrajina, ki je skoraj sama ravnina, me je spominjala na Vojvodino, vendar je mnogo bolj zelena — lepša. Naenkrat smo zagledali sredi ravnine veličasten bel spomenik, kot cvet, ki se razcveta sredi zelenega polja. Stoji, spominja in opominja na to, da je bilo na tem mestu eno najstrašnejših taborišč pri nas, iz katerega so le redki prišli živi. Ustaši so tu ubijali in mu-

čili vse brez razlike in zato niso izbirali sredstev, ne spola, ne starosti žrtev. Izmišljali so si najbolj strašna orodja in orožja, s katerimi so pretepali, mučili in morili taboriščnike. Več tisoč mrtvih so zmetali v Savo, da so ji še dolgo po vojni rekli na tem mestu krvava reka. V muzeju, ki je posvečen temu taborišču, hranijo orodje in orožje, s katerim je ubijal brat brata in mnogo pisem, dopisnic, ki so jih pisali taboriščniki svojim dragim. Grenak prizvok imajo takšni muzeji globoko pretresejo človeka, saj skoraj ne more verjeti, da je vsa ta grozota, ki so jo prizadejali ljudje ljudem, resnična. Pa je bila resnična. Zelo resnična. In v spomin na žrtve iz Jasenovca stoji spomenik, bel kot cvet sredi ravnine in opozarja tiste, ki se vozijo tam mimo, na prelito kri, prestale grozote in ugasla življenja. Opozarja, da moramo varovati in dograjevati to lepo deželo, za katere svoboda so toliko žrtvovali svoja življenja.

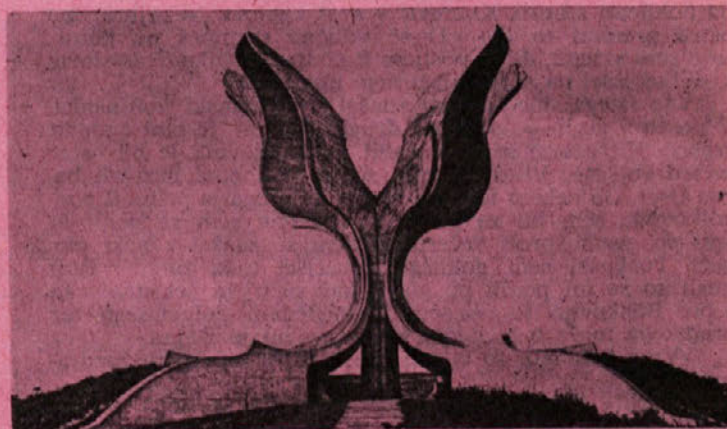
Krenili smo naprej, proti Kozari. Pokrajina je postala hribovita in zato še lepša. Ne vem, kaj so mislili in čutili ostali potniki, vendar menim, da jim je bilo prav tako tesno pri srcu kot meni. V avtobusu se je razlegla pesem, pa ni bil nihče prav vesel. Kozara, Kozara so peli.

Cesta je postala ožja in polna ovinkov. Vodila je skozi gozd, mimo visečih skal, pa zopet skozi gozd, ki se je bohotil v čudoviti zeleni obleki, v nešteti odtenkih

peš smo krenili proti spomeniku, ki stoji tu v Kozarcih, v spomin na 34.000 žrtev tretje sovražne ofenzive. Niso umirali samo borci, tod so umirali otroci, matere, starci. Res je, da to slišimo in čitamo znova in znova, vendar pa se ob takih trenutkih kot je bil ta, še posebej globoko zavemo, kako neizprosna in trda je bila pot, ki je vodila do svobode.

Sli smo proti spomeniku, ki stoji na vrhu hriba, po stopnicah smo stopali počasi, kot da moramo pomisliti ob vsakem koraku na vse, ki so tu padli. Potem smo obstali pod spomenikom, ki je del našega velikega kiparja Djamonje. Predstavlja silovit odpor naših ljudi proti veliko bolj močnemu sovražniku. Ta odpor predstavlja visoki stebri, ki so visoko nad sovražnikom — predstavljen je z betonskimi kvadri, ki leže čisto ob tleh. Gost je njihov obroč, vendar ne dovolj, da bi lahko premagal takšno silo, ki se lahko vzpne tako visoko nadenj.

Spomenik je veličasten. In vsaka beseda v zvezi s temi se zdi premalo polna in skorajda ne prava, da bi z njo lahko izkazali globoko spoštovanje, ki smo ga začutili v sebi do vseh tistih tisočev žrtev sovražnega nasilja iz teh krajev naše domovine. Povprečna starost borcev, ki so padli na Kozari, je bila od 14 do 22 let. Mladenci in mladenke, ki so umirali, ne da bi imeli čas sanjati, žeteti si lepoto in ljubiti ter biti ljubljeni. Gozdovi, ki obdajajo ta

Spomenik žrtvam v Jasenovcu

zelene barve, ki se je spreminjala, kakor so se spreminjali sončni žarki. Prelepo je tod. Ne samo za tiste, ki so tukaj prvič.

Potem se je avtobus ustavil na velikem parkirišču in

kraj, šumijo in dišijo po pomladi. Lepota obdaja ta kraj in človek skoraj ne more verjeti, da je to eden od poslednjih domov nekaj tisoč ugaslih oči.

Dora Rovere

Zrno do zrna pogača,
napaka do napake slaba plača...

*

Kdor ne dela, naj vsaj kritizira...

*

Kjer se prepirata dva,
interno tržno ceno postavljata...

Lovro

ZEMLJA, PLAMEN IN PUNTARSKA PEST

V dolgem srebrnem curku je padala voda na mlinsko kolo ter ga s svojo močjo enakomerno in vztrajno pogajala, ne meneč se za njegovo častitljivo starost in škripajoče glasove, ki so prhutali v tiho noč. Iz teme sta se luščila dva jezdec, za hip postala pa zopet nadaljevala pot. Previdno sta se približala staji za mlinom ter tiho razjahala. Privežeta konja in vstopita v mlin.

»Zdravo, bratje! Ste že vsi zbrani?« jih pozdravi in pobara prišlek.

»Kot vidiš, Klenovšek, čakamo te kot suha zemlja dežja, v upanju, da potešiš našo radovednost ter nam končno poveš zor, ko volčji zbor šel bo lovce klat.« Klenovškov blede obraz, ki je prodorno zrl izpod — kot oglje črnih kodrov po navzočih v mlinu, je ob mlinarjevih besedah okamenel in v očeh mu je zasijal skrivnostni plamen.

»Bratje,« je trdo spregovoril, »okrog polnoči pride sel iz Stubic in tako bomo iz prve roke izvedeli, kako daleč je naša stvar. Prejšnji mesec sem bil pri vojaškem poveljniku punta Iliju Gregoriču. Z izredno pozornostjo je spremljal moje pripovedovanje o pripravah na upor v Novomeškem, Mehovskem in Brežiškem gospostvu. Ko sem mu povedal, da ste me izbrali za poveljnika stotnika, me je objel in dejal: »Brat! Moja sveta stvar je, da potrdim, kar so kranjski puntarji sprejeli. Dobro poznam Kranjsko in veliko sem slišal o krvavem uporu, ki je pred mnogimi leti združil Kranjce, Stajerce in Korošce proti grajskim tiranom. Iskre, ki tlijo pod pepelom, se bodo razplamtele v besneč plamen, ki bo segel od našega trpečega Zagorja preko Stajerske in Kranjske do Morske krajine. Na srce ti polagam, brat Klenovšek, delaj z razumom in previdnostjo ter se čuvaj grajskih vohlačev!« je s puntarsko brat-sko skrbjo pristavil Gregorič.

»Preden pride sel, dovolite, da vam bratje predstavim mojega spremljevalca Bojana, še bolj pa je znan pod vzdevkom ČRNI, nekateri pa mu kar pravijo Črni Bojan.« Mlinar Mandič osuplo prekinje Klenovška: »Tale mož pa ima divjo preteklost. Za božjo voljo, kje si ga pa iztaknil?«

»Tudi to boš čul,« in že nadaljuje Klenovšek: »Ko sem služboval v Vojni krajini pri uskokih, me na vsem lepem da poklicati stotnik Knežević v svoj kabinet. Nekajkrat me ostro premeri in de: »Ti se odlično razumeš na konje, zato sem sklenil, da te pošljem k podpolkovniku Tomislavu, kjer boš imel na skrbi njegovega lipicanca.«

»Še istega dne sem se znašel v velikanski konjušnici. V posebni staji — ločen od drugih konj — je stal čudovit žrebec. Hitro sem se ga navadil. Podpolkovnik je bil oster in trd vojščak. Vitezi-častniki so ga večinoma nazivali baron Osat. Ob nekem lovu na vepre, katerega je priredil podpolkovnik, sem bil za gonjača. Ves dan sem se podil in vpil po gozdu, proti večeru pa sem se znašel v neki globači. Poskušal sem doklicati tovariše, toda zaman. Roji misli so se mi podili po glavi, kar začujem šelestenje za sabo. Bliskovito se obrnem in zagledam dolgolasega ter bradatega moža z bodalom v roki — bil je Bojan.

»Vrag kosmati, to si me prestrašil!« revsknem razdraženo.

»Karli!« zavrešči, zaraščena glava pa se noro požene vame.

»Koliko let se že nisva videla?« »Veliko vode je preteklo od takrat.« ... Rahlo se odpro vrata. V prostor jekne presenečen glas: »Sel je tu!« Stotniku Klenovšku zmanjka besed sredi pripovedi, stopi nekaj korakov nasproti glasniku ter mu poda roko. Vse prisotne zajame napeto pričakovanje. V zavest jim je stopala velika vroča misel.

Tisti trenutek, ki se jim je zdel pred dnevi silno daleč, je danes tu. Spoznanje, da njihova želja postaja stvarnost, ki se bo vsak hip dvignila proti nebu kot velika ognjena ptica, jih je delala trde in odločne.

»Bratje Kranjci!« spregovori sel, »prihajam iz Stubic — iz srca našega punta. Nocoj boste zaprileglj. Zaprisegli boste na meču našega kmečkega kralja Matije Gubca in pred križanim Kristosom, ki je učil, da smo pred Bogom vsi ljudje, kar sta gospod grof Tahi in presvetli grof Draškovič zavrgla in surovo poteptala.«

Sel stopi k mizi, pokliče stotnika in mu nekaj zašepeče na uho. Urno odide in naslednji hip se vrne z dvema svečama, za njim pa tiho pridrsi mlinarjeva hčerka Marjetka z razpelom v roki. Postavi ga na mizo. Stotnik prižge sveči ob bakli, ki je s svojim drgetajočim rdečkastim plamenom ožarjala prostor in mirno ždela na steni, nakar sveči po-

stavi k razpeli. Zaprisega se je začela. Prvi je pred glasnika stopil stotnik. Poljubil je meč in se rahlo priklonil pred razpelom; njemu so sledili Marjetka, Črni Bojan, mlinar Mandič in ostali. Postali so udje upornega velikana, ki bo spreminjal mrke gradove z ognjem in jeklom v prah in pepel.

Ves čas so Bojanove oči spremljale vsak gib čokatega sla. Nekaj ga je motilo — ni bil sproščen, izgledal je zbe-gan in zaskrbljen. Po zaprisegi se je izmuznil na dvorišče k staji.

»Črni, kaj iščeš tu?«

»Konja in glasnikovega spremljevalca.«

»Poleg mene stoji in kaj bi rad z njim?«

»Stopita bliže — noč ima ušesa!« Stražar in spremlje-valec se približata. »Brez ovinkarjenja mi povej, če vaju je kdo zasledoval ali pa da sta kaj sumljivega opazila?«

»Ko sva se usmerila od Brežic proti Mehovskemu gospostvu, sva opazila neznanega jezdec, ki nama je sledil. Ko se je stemnilo, je izginil, kot da bi se v zemljo vdrl.«

S sunkovito kretnjo je Bojan odvezal konja, se jezno pogljal v sedlo in noč ga je pogoltnila. Zrla ga je glasni-kova neprevidnost. Počasi so se mu misli umirile, začel je preudarno sklepati.

»Tu v bližini mora biti skrit. Jasno mu je, da bosta jez-deca nadaljevala pot in ga pripeljala do cilja. To mu bom preprečil, pa čeprav me glavo stane!« se je v mislih pri-dušil Bojan. Utaboril se je na rahli vzpetini in čakal na pravi trenutek.

»Naš razpoznavni znak bo petelinje pero ali zimzelen,« povzame besedo sel in nadaljuje: »Če bomo enotni, srčni in pogumni, uspeh ne bo izostal. Grajski zidovi se bodo združili pod tlačansko pestjo...«

»Kje pa je Črni?« presenečeno vpraša sel stotnika Kle-novška.

»Ti kar mirno in zbrano povej, kar ti leži na srcu; Bojan je namreč odšel, da poskrbi za tvojo varnost in naš uspeh,« pomiri glasnika stotnik.

MALI

(Dalje prihodnjič)

Neka ljubezen

Okus po trpkosti
in bolečina
razjedata me
kadar te ni...

Bojim se da bi te
izgubila,
ker zdi se mi,
če tebe ni,
v ničemer zame smisla ni.

Morda nesmiselna
so čustva taka,
vendar ne morem misliti
drugače,

dokler ljubezen — zate
v sebi nosim,
dokler čakam nate, čakam
nate...

Dora Rovere

Razmišljanje

Ne vem kaj je narobe z mano,
da ne moreš me ljubiti,
ali nimam lepih oči,
ali nimam pravnjega

nasmeha,
ali pa ne znam dovolj lepih
lažnih besed.

Morda, morda boš jutri
spoznal,
da tudi iskrenost neka velja.

Vendar, ne vem, če te bom
takrat

še ljubila,
kajti ljubim te danes...

Dora Rovere

Ob sončnem vzhodu

imajo listi na drevju najlepšo
barvo.

In tvoj pogled je ob
sončnem vzhodu najbolj
klavrn,
ko te budim, da bi vstal.

Ljubim tvoje jutranje počasne
kretnje,

ljubim tvoje roke in tvoj
obraz,

in žal mi bo ko boš —
nekega dne odšel,
in me pustil samo,
z vsemi mojimi željami.

Dora Rovere

Rada bi...

RADA BI ti položila dlan
na lice

in čutila bi tvojo toploto.
Za hip bi si mislila, da,
da me imaš rad.

Potem bi se v srcu nekaj
premaknilo,

verjela bi da sem srečna.

A ker te ni, razmišljam,
kaj je narobe z mano,

da me nihče ne more imeti
rad.

Katere besede narobe
postavljam?

katere kretnje niso prave?
ali pa nisem prava jaz...

Dora Rovere

Čudna zgodba

(Nadaljevanje in konec)

Kava na mizi je bila že hladna. Dan se je prevesil v mrak. Bila je strašno utrujena a ni vedela zakaj. Zopet je počasi stopila k oknu. Naslonila je čelo na hladno šipo. Preprosto ni vedela, kaj bi sama s seboj in s svojim časom. Te mesece, kar jih je preživela sama, je bilo vedno tako. Bili so nekoristni pretelki čas.

Zvonec nad vrati je rezko zazvonil. Zdrznila se je. Kdo bi lahko bil ob tem času. Sem vendar nihče ne hodi na obisk. Bila je zmedena. Hitro se je pogledala v ogledalu. Zadovoljna je bila s svojo podobo. Odprla je vrata. Tam je stal čokat možki v pisani srajci in zdelanih hlačah. Bil je v zadregi in kar ni vedel kam bi z rokami. Zmedeno je začel govoriti:

— Gospa oprostite, ker vas motim. V hudih težavah sem. Poprosil sem že vašo sosedo tamle — pokazal je na vrata — pa me je poslala sem, je rekla, da ste tudi vi čisto sami in da boste imeli čas, da bi mi pomagali. Lepo prosim gospa, selim se, pa sam sem in čisto nič se še ne znajdem tukaj.

Manja se je nasmehnila. Človek pred vrati se je vidno oddahnil.

— Vstopite, ga je povabila, bova skupaj popila kavo in se pomenila o tem, kako naj vam pomagam.

Boječe ji je sledil. Zdaj si ga je bolje ogledala. Imel je simpatičen obraz z brki in z mišičasto, dokaj visoko postavo. Medtem ko je kuhala kavo, ji je povedal, da je vdovec, da ima sina, ki pa živi v Nemčiji. Dela v tovarni kot strugar. Po dolgih letih čakanja je dobil pošteno stanovanje. Pa zdaj mu je že vseeno, ko je čisto sam. Nato se je Manja preoblekla in napotila sta se po stopnicah navzgor. Lotila sta se dela. Urejala sta pohištvo, čistila pod, se smejala, obešala slike, tako ves večer in vso nedeljo. Manji se je zdelo da sploh ni bilo teh dveh dnevor. Ko se je v ponedeljek odpravljala na delo, ni bilo več vse tako klavarno kot prejšnje mesece. Sicer za to počutje ni bilo pravega razloga, saj so jo bolele vse kosti. Vendar ji tega ni bilo žal in tudi novi sosed, ki ga je spoznala v tako čudnih okoliščinah, ji je bil všeč; čeprav ni imel fakultete kot Ivan, se ji je zdel zelo prijeten. Naslednji dnevi so ji hitro minevali, saj se je tudi sama odločila za veliko pospravljanje. Malce je bila užaljena, ker novega sosedu ni bilo nič blizu, pa je tudi na nejevoljo pozabila.

Tako je bilo vse do sobote, ko je zopet pozvonilo na vratih. Odhitela je odpirat in tam je stal on; z rožami, zavitimi v posvaljkan papir, v roki, je nerodno mencial pred vrati.

— Veste, hotel sem se zahvaliti, z roko si je gladil brke, da je postalo še njej nerodno. Zato je pohitela:

— Vstopite vendar. Kaj bi se zahvaljevali, saj sem rada pomagala, saj vidite, da nimam nobenega pravega dela.

— Da, da, je kimal on, tako je, če je človek sam.

Sedla sta in klepetala. Postala sta prijatelja. Veliko sta se družila, hodila na sprehode in se pogovarjala o najrazličnejših stvareh. Znal je tako zanimivo pripovedovati, da ga je bilo res veselje poslušati. Bila sta si vse bolj blizu in Manja je pričela spoznavati, da je novi sosed v mnogočem boljši od njenega bivšega moža. Bil je preprost, delaven in realen človek, ki mu življenje nikoli ni prizanašalo.

Preteklo je nekaj mesecev. Bila je zopet sobota. Manja si je ravno urejala pričesko, ko je pozvonil. Malo zgodaj se ji je zdelo za Staneta, vendar je hitela odpirat. Pred vrati je bil sosed Stane. Oblečen v temno obleko s kravato, je dehal kot maturant. Držal se je silno svečano, vendar si ni mogel kaj, da se ji ne bi nasmehnil, ker ga je tako debelo gledala, da bi skoraj pozabila zapreti usta. Izza hrbta je potegnil šopek nageljnov in ji ga izročil. Bila je čisto zmedena.

— Kaj naj to pomeni, saj nimam nobenega praznika, je zajecjlala.

Sploh ni počakal, da bi ga povabila, kar sam je vstopil. Samo smehljal se je. Ona pa je hodila za njim, kot da vidi prikazen.

— Sedi vendar, je nazadnje izdaval.

— Veš, draga Manja, prišel sem te prosit za roko. Se boš poročila z menoj? Sicer je res, da si ti bolj šolana, vendar mislim, da se bova vedno tako dobro razumela kot doslej. Veš in tudi stara še nisva tako da ne bi mogla imeti otrok. Kaj meniš?

Sploh ni mogla ničesar reči. Vse ji je bilo naenkrat tako čudno, da bi najraje zajokala. Saj se obnašam kot kmečka nevesta, je pomislila. On pa ni čakal odgovora. Vstal je in jo objel ter ji rekel:

S teboj se mi vse težave v življenju zdijo preproste stvari; če sem s teboj, mi je lepo, toplo pri duši, rad te imam.

Ona se je samo smehljala. Bila je tako zelo srečna, da ni zmogla niti ene same besede.

NAZAJ V PLANINSKI RAJ

(Nadaljevanje in konec)

Program dejavnosti in izletov planinskega odseka Aero Celje je gotovo poznan vsakemu članu kolektiva. Posameznik ga ima na koledarčku delavnikov za leto 1975. Po obnem zboru, kjer je program bil dokončno sprejet, se je sestal odbor že dvakrat. Okvirni program smo še obogatili.

PLANINSKI ODSEK AERO CELJE

Osvojen je bil predlog, da se organizira pred pričetkom planinske sezone izlet v neznano. Žal z vremenom nismo imeli sreče. Izlet smo izvedli šele potem, ko smo ga dvakrat odpovedali. Končno smo šli na izlet 12. 4. 1975. Pot nas je vodila v Smarje pri Jelšah, k Sv. Roku in na Tinsko. Nadaljevali smo pot med vinogradnimi griči do Atomskih toplic. Izleta se je udeležilo 27 članov.

Naš program smo dopolnili še z izletom na Rovtarico in Ratitovec. Na to pot so nas ljubeznivo povabili planinci iz Celuloze Medvode. Priložnost smo izrabili še za ogled tovarne in nove investicije. Na Rovtarici smo bili 31. maja in 1. junija. Udeležencev je bilo 40.

Odbor planinskega odseka je sprejel v program dela še organizacijo »trimčkove planinske poti«. Akcija ima namen dnevne rekreacije delovnega človeka. Za osvojitve trimčkove značke je potrebno obiskati naslednje točke: Grmada, Srobočnik, Hum, Šentjungert, Ko-

njiško goro in Stenico. Na vseh vrhovih bodo nameščene skrinjice s spominsko knjigo in žigom. Izdelani so posebni kartončki za zbiranje žigov. Ostaja nam še markiranje dostopov. To delo bi že bilo opravljeno, če nam ne bi nagajalo vreme.

Planinski odsek bo organiziral skupinske pohode na posamezne točke in sicer v popoldanskem času. Prepričani smo, da naša prizadevanja ne bodo ostala brez odmeva.

Nadalje smo planinci izvedli še naslednje izlete in ture:

— Resevna in Celjska koča (1. 5. 1975)

23 udeležencev;

— Spominski pohod na Storžič (7. in 8. 6. 1975)

16 udeležencev;

— Vzhodni del Pohorja 21. 6. 1975)

16 udeležencev;

— Savinjske Alpe (19. do 21. 7. 1975)

11 udeležencev;

— Dolina Trente (9. 8. 1975)

35 udeležencev;

— Julijci (21. do 24. 8. 1975)

35 udeležencev;

Zaradi slabega vremena je odpadel izlet na Boč.

Izven programa smo se letos udeležili tabora slovenskih planincev na Sviščakih.

Potovanja po Jugoslaviji in v Bavarske Alpe sta odpadli, ker ni bilo zadostnega zanimanja.

Prepričani smo, da bomo uresničili tudi preostali del

Dopisujte v Naš Aero

programa. Naj omenim, da naš odsek uspešno sodeluje z meddruštvenim odborom Savinjske planinske poti. Žal se s takim sodelovanjem ne moremo pohvaliti v odnosu do matičnega društva. Janez Kovačič

Z izleta v neznano

Naši novatorji

Leto 1975 je leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji. Odlok Skupščine SFRJ je imel namen razvijati izumiteljstvo, novatorstvo in racionalizatorstvo, vzpodbujati ustvarjalne sposobnosti delavcev v delovnih kolektivih, skrbeti za množičnost teh aktivnosti ter tako pospeševati gospodarski razvoj Jugoslavije.

V naši delovni organizaciji smo doslej temu področju posvetili premalo pozornosti. Pravilnik o tehničnih izboljšavah in racionalizacijah imamo že od aprila 1973, vendar smo se ga posluževali bolj poredko, saj so bile od sprejetja pravilnika do danes prijavljene le tri tehnične izboljšave.

Obiskala sem naše novatorje na njihovih delovnih mestih, da bi povedali kaj o sebi in svoji dejavnosti, ki nam je vsem še premalo znana. Danes vam predstavljamo tri — sodelovali so pri izboljšavi zbiralnega stroja.

CENCEN JANKO, oddelkovodja dodelave, NT:

Nalogo za izboljšavo lepljenja na zbiralnem stroju sem dobil od vodje našega obrata. Pogovarjala sva se o problemu lepljenja obrazcev in tako sem začel razmišljati, kako bi izboljšali to fazo v proizvodnji neskončnih obrazcev. Počasi se je izoblikovala ideja, ki sicer ni bila realizirana v prvotni obliki, vendar je princip ostal isti in na tej osnovi naprava tudi deluje. Načrte

je izdelal tovariš **RAK ALOJZ**, ki je mojo idejo dokončno oblikoval in precej izpopolnil. Naprava je funkcionalna, moč je se dalo razmišljati še o tem, da bi robove, ki nastanejo zaradi lepljenja, na nek način zmehčali.

V Aeru se doslej nisem ukvarjal z inovacijami, to je moja prva izboljšava tukaj; pravilnik sem poznal, mislim da tudi drugi vedo za njega, koliko ga poznajo pa ne vem. Ideja pride ob delu, zdi se mi pa, da je med nami premajhno zanimanje za boljše tehnične rešitve. Sicer pa manjše izboljšave realiziramo sami in tega niti ne beležimo.

RAK ALOJZ, konstruktor I:

Pri izboljšavi zbiralnega stroja sem sodeloval kot konstruktor. Na tem stroju smo doslej obrazce le perforirali, potrebe trga pa so zahtevale obrazce tudi lepljene. Skušali smo s čim manjšimi stroški na že obstoječih strojih zadoštevati tej zahtevi. Osnovno idejo, kako naj bi se to lepljenje izvedlo, je dal CENCEN, ven-

dar je bila daleč od realizacije. Tehnično sem idejo uredil in dopolnil tako, da se je prvotna zamisel izpopolnila in precej spremenila, pri izdelavi načrtov pa mi je pomagala konstrukcija iz Celja. Delo je bilo zelo zanimivo; pritegnilo me je. V začetku sploh nismo mislili izboljšave prijaviti, potem pa nas je vzpodbudil tovariš **BANIČ**, ki je tudi vodil celotno zadevo. Sami nismo toliko vrednotili tega dela. Med realizacijo smo napravo še izpopolnjevali; prvotno je bila zamišljena za enkratno lepljenje obrazcev, že v osnovi pa sem konstruiral tako, da je možno večkratno lepljenje.

S tehničnimi izboljšavami sem se ukvarjal že prej. Menim, da je v Aeru široko področje možnosti, vendar mi čas ne dopušča, da bi se bolj zavzeto posvetil temu delu. Prepričan sem, da bo akcija dajanja koristnih predlogov uspešna, da bo rodila sadove. Gotovo je neposredni proizvajalec, ki opravlja isto delo dan za dnem, tisti, ki pogosto prvi vidi možnosti izboljšave. Sam se z njimi večkrat posvetujem, večinoma pa za njihove predloge nimamo niti časa, ne jemljemo jih resno in to dejavnost podcenjujemo. Nučen je direkten kontakt z delavci iz proizvodnje in seveda primerna stimulacija, priznanje, da je tvoje delo nekaj vredno.

FERLEZ ANTON, vzdrževalec, Grafika:

Vodil sem dela pri izpopolnjevanju naprave za lepljenje in montažo. Po načrtih, ki sem jih še delno izboljšal —

poenostavil sem nanašanje lepila — smo se lotili realizacije v strojegradnji. Delali smo skoraj mesec dni. Materiale smo dobili iz skladišča, včasih pa sem moral tudi kaj zamenjati v trgovinah. Posebno zahtevna in draga je bila obdelava stranic. S fanti iz strojegradnje smo se dobro razumeli, nobenih nesporazumov ni bilo. Z njimi se poznam že od prej; tam sem namreč delal. Razmerje ngrade se mi ne zdi ravno primerno, ker je bilo v načrtih še precej napak, ki sem jih med samo realizacijo popravil, ideja pa je ostala le v osnovi in se je osnovna zamisel precej spremenila.

Delo na tem stroju me je vzpodbudilo, da sem se lotil tudi izboljšave zlatilnega stroja v knjigoveznici. Izboljšavo sem prijavil že pred tremi meseci; odgovora še zdaj nisem dobil. Občutek imam, da se o pomembnosti tega dela le piše, v praksi pa je drugače.

Prej se s tehničnimi izboljšavami nisem ukvarjal, akcija pa bo verjetno vzbudila zanimanje tudi pri drugih delavcih. Menim, da bi morali predvsem vodje malo več razmišljati o bolj racionalnem delovnem procesu, prihrankih na času, materialu ipd. Zdaj je postal zanimiv tudi pravilnik o tehničnih izboljšavah, ki

odstotek koristi, ki jo ima podjetje, priznanje pa naj bo vzpodbuda za nadaljnje delo.

V zvezi z izboljšavo zbiralnega stroja bi rad poudaril, da bi za lepljenje obrazcev potrebovali poseben stroj, ki je zelo drag in pri nas ne bi bil polno izkoriščen. Tako so fantje začeli razmišljati, kako bi sami našli rešitev na že obstoječih strojih. CENCE-NOVO idejo so obdelali še drugi, priredili so jo, dopolnili, pri realizaciji pa so dodatne izboljšave še korigirali. Naprava je bila gotova v decembru 1974 in v redu deluje. Pravilnik, po katerem ocenjujemo in nagradujemo inventivno dejavnost, se mi zdi dober, dovolj široko zajema to področje, komisija pa mora vsak primer posebej oceniti. Zal ga premalo poznamo in uporabljamo. Pravilnik nagraduje vsako uporabno idejo, pa tega doslej nismo realizirali.

Ugotavljam, kar ni nič novega, da je pri nas premalo inovacij, imamo pa veliko števil majhnih izboljšav, ki pa niso registrirane, saj gotovo delamo marsikaj drugače kot na primer pred desetimi leti. Prav bi bilo, da bi jih registrirali sproti in nagradili.

Za konec pa še nekaj misli vodje razvojno tehničnega sektorja, EDA BELAKA:

Pravilnik o tehničnih izboljšavah in racionalizacijah je star že dve leti, vendar doslej ni vzbudil prevelikega zanimanja. V času javne razprave ni bilo nanj nobenih pripomb, šele zdaj, ko smo ga le začeli uporabljati v praksi, prihajajo do izraza določene nejasnosti. Predvsem bi bilo treba spremeniti 48. člen pravilnika, oziroma precizirati pojma koristni predlog in tehnična izboljšava, ki sta v tem členu pomešana in nejasna. Pravilnik bomo morali uskladiti tudi s pravilnikom o tehničnih izboljšavah TOZD Medvode.

Za vsako predlagano izboljšavo ali koristni predlog se formira posebna komisija, ki predlog ovrednoti tehnično in ekonomsko, tako ovrednotene predloge pa obravnava komisija za razvoj. Ta tudi določi višino nagrade. Doslej smo, od sprejetja pravilnika, nagradili le tri predloge. Prvo inovacijo je prijavil **RAKITA CVETO**, impregnator, in sicer spremembo napeljave papirja J-3 pri proizvodnji termolepilnega papirja. Akcija dajanja koristnih predlogov je vzbudila bolj aktivno delovanje na tem področju. Pokazali so se že prvi rezultati: trije predlogi iz Kemije Celje, trije iz skupnih služb (do 5. 9. 1975). To je več kot v dveh letih skupaj odkar imamo pravilnik.

Prepričan sem, da bo akcija pritegnila mnoge tiste delavce, ki sicer ne bi razmišljali o novih in boljših rešitvah, pri njihovem delu pa jih moramo podpreti moralno in materialno.

ga doslej nismo poznali. Sodelavci se zanimajo zanj, pa tudi za moje delo, priznanja od odgovornih pa ni.

Celotno delo pri tehnični izboljšavi zbiralnega stroja je vodil tovariš BANIČ ALOJZ, vodja službe priprave dela vzdrževanja, zato sem zaprosila za razgovor tudi njega.

BANIČ ALOJZ: Pozdravljam dejstvo, da ste se odločili popularizirati to dejavnost. Menim namreč, da moramo dati moralno priznanje delavcem, ki poleg rednega dela iščejo in najdejo boljše tehnične rešitve, skušajo prihraniti na času, materialu in podobno.

Zavedati se moramo, da je nagrada, ki jo damo delavcu za koristen predlog ali tehnično izboljšavo, le majhen

Ali pomagamo invalidom?

Če govorimo o invalidnosti in invalidu se moramo zavedati, da gre za človeka — delavca, ki se je zaradi nastalega stanja — ugotovljene invalidnosti — znašel v obremenjenem položaju. Odnosi in vloga v njem udeleženi oseb so važni in odločilni moment. Vsi, ki smo udeleženi v tem postopku, smo se različno prilagodili nastalemu položaju.

V prvi vrsti se v obremenjenem položaju znajde delavec — invalid. Pogosto se pri njem opaža regresivno prilagajanje, zaradi pomanjkanja pomoči sodelavcev — delovnega okolja. Pojavljajo se tako individualno kot tudi socialno nezahtovljive prilagoditve na probleme, ki so ležali izven zavestne kontrole vseh vanje zapletenih oseb.

Naš sistem socialnih ukrepov pa vendarle sloni na medsebojnem spoštovanju in upoštevanju pravice slehernega človeka.

Prezrahtveno je mnenje, da bi moral socialni delavec ali kdorkoli drug namesto delavca napraviti vse korake in ugotoviti vse njegove potrebe. Psihosocialni pogoji delavca se morajo spremeniti na tak način, da si bo znal ob nasvetu sam pomagati. Delavec — invalid se mora ponovno vrniti na pot samozaupanja in samopomoči.

Pomembno pa je, kako ga bomo mi akceptirali in mu pomagali.

Če pogledamo na situacijo invalidnosti v naši delovni organizaciji je stanje problematično. Glede na precejšnje število ženske delovne sile, se problemi ugotavljanja invalidnosti pogosto pojavljajo, zlasti, ko delavke prihajajo v kritično obdobje svoje življenjske dobe. Vendar je nemogoče in neobjektivno, da bi bile premeščene na lažja delovna mesta brez dokazila IK (invalidska komisija) in prejemale OD za delo, ki so ga opravljale zdrave. Zato si mora vsak, ki je mnenja in ki čuti, da za določeno delo ni sposoben, s pomočjo zdravnika urediti, da odda zahtevek za IK. Ko se postopek ugotavljanja invalidnosti prične, pošljemo opis delovnega mesta za »svoje delo« z vsemi ustreznimi dokumenti. Naknadno pa se pošlje opis delovnega mesta za »ustrezno delo«. IK oceni invalidnost pri delavcu s tremi kategorijami:

- I. kategorija invalidnosti — invalidska upokožitev,
- II. kategorija invalidnosti — 4-urno delo,
- III. kategorija invalidnosti — ustrezno, lažje delo.

V naši delovni organizaciji se pojavljajo predvsem invalidi III. kategorije. In prav zaradi tega se pogosto ali skoraj vedno zgodi, da je izredno težko najti ustrezno delovno mesto in oddelek, ki bi invalida sprejel. Vendar je prav, da se za invalida poiščejo vse obsto-

ječe možnosti v okviru prvotnega oddelka.

Invalidi in tudi ostali pogosto ne vedo, kakšen bo njihov OD, če so premeščeni na slabše plačana delovna mesta. Če gre za nesrečo pri delu ali za poklicno bolezen, dobi delavec — invalid 100 % plačano razliko med svojim in ustreznim delovnim mestom. Zato je prav, da se ob vsaki nesreči pri delu izpolni prijava nesreče pri delu, da lahko delavec kasneje dokazuje vzrok svoje invalidnosti. Razliko v OD plačuje SPIS (Skupnost pokojninsko invalidskega zavarovanja) po izračunanem povprečju preteklega leta. Vsako leto se ta razlika valorizira.

Invalidni delavci se srečujejo z mnogimi problemi in težavami, ki jih prej, ko so bili še zdravi, niso imeli. Med temi problemi je eden od največjih vprašanje ali bodo lahko opravljali zaradi telesnih ali drugih težav svoje dosedanje delo. V kolikor za dosedanje delo niso več sposobni, nastane resno vprašanje za katero delo so še sposobni. Kdo jim bo pomagal najti drugo delo, kako se bodo na novo prilagodili na drugo delo, kako bodo gledali na njih sodelavci, ali bodo pokazali potrebno razumevanje in jim nudili potrebno pomoč, jih bodo sprejeli ali odklanjali.

Za naše podjetje je že skoraj značilen razvit čut solidarnosti in vzajemnosti tudi do teh težav in problemov. Zato je samo po sebi umevno, da smo našli dokaj ustrezna delovna mesta za preko 40 invalidnih delavcev; mnogi od njih delajo na drugih delovnih mestih tako uspešno, da sploh ne vemo, da so invalidni.

V zadnjem času pa število invalidnih delavcev hitro raste. Trenutno urejemo vprašanje statusa invalida in iščemo primerna delovna mesta za 16 invalidov, ki so postali invalidni v našem podjetju. Ob tem pa ti invalidi in socialna služba, ki jim poizkuša pomagati, naletijo na mnoge probleme in težave. V nekaterih delovnih enotah se opaža premajhna zavzetost za to, da bi bili dovolj pripravljeni najti ustrezno rešitev v okviru svoje enote — tam kjer je delavec delal pred nastankom invalidnosti. Včasih se nekateri problemov želijo rešiti tako, da bi svojo odgovornost radi naložili nekomu drugemu, drugi enoti, drugemu TOZD ali kadrovsko-socialni službi. Pri tem je potrebno poudariti, da ne gre le za solidarnost, za razviti čut odgovornosti do sočloveka, ki je že itak v osebni nesreči in tegobi, ampak tudi za zakonske in celo ustavne obveznosti delavcev združenega dela, ki so po ustavi, zakonu in proletarski tradiciji prevzeli nase polno odgovornost do svojega sodelavca in tudi seveda do samega sebe, kajti nikoli se ne ve ali danes, v tej uri, v

tej minuti ne bo zla usoda zadela tudi mene ali koga od nas.

Če pa gre za poškodbo ali bolezen, nastalo brez vpliva delovnega mesta, je izplačana razlika 90 %. Delavci včasih prav zaradi neizplačanih 10 % odstopijo od ugotavljanja invalidnosti. Vse premalo pa se zavedajo, da je težje postati direktno invalid I. kategorije, kot pa postopoma.

Ko invalidu omogočamo ustrežno delo, bi moral delavec — invalid na takšnem delovnem mestu delati s takšnimi rezultati dela kot zdrav delavec. Recidivni — ponovni stalež pa bi moral biti zelo redek. To je bilo do sedaj skoraj nemogoče urediti, ker obratni

zdravnik ni dovolj dobro poznal delovnih mest, da bi lahko precenil, ali je stalež glede na vrsto invalidnosti upravičen ali ne.

Vsem, ki smo v stiku z našimi invalidi, nam mora biti cilj ne samo pomagati jim, ampak omogočiti najti pot do zadovoljive rešitve, ki izključuje podrejanje.

Kdor hoče takšnemu človeku resnično pomagati, se ne sme čutiti »daleč« od njega. Zato je prav, da se delavcu — invalidu omogoči ustrezno delo na ustreznem delovnem mestu ne kot »miloščina«, temveč kot njegova pravica in naša dolžnost.

Romana Rožencvet

Sončni mrk

Direktor naroča tehničnemu direktorju:

Jutri ob 9. uri zjutraj bo sončni mrk, česar ne vidimo vsak dan. Zato poskrbite, da se bo vse osebje zbralo v civilnih oblekah na tovarniškem dvorišču. Med opazovanjem tega redkega dogodka bom jaz osebno dajal vsa potrebna navodila. Če pa bo deževalo, ne bomo kaj prida videli. V tem primeru naj gre osebje v jedilnico.

Tehnični direktor naroča obratovodjem:

Po nalogu direktorja bo jutri ob 9. uri zjutraj sončni mrk. Če bo deževalo, ga v civilnih oblekah ne bomo videli na tovarniškem dvorišču. V tem primeru bomo sončni mrk izvedli v jedilnici, torej nekaj kar ne vidimo vsak dan.

Obratovodja vodi oddelka:

Po nalogu direktorja bo jutri ob 9. uri zjutraj izveden sončni mrk v jedilnici. Direktor bo odredil, ali bo deževalo ali ne. Torej nekaj, kar ne vidimo vsak dan.

Vodja oddelka skupinovodji:

Če bo jutri v jedilnici deževalo, torej nekaj kar ne vidimo vsak dan, bo ob 9. uri zjutraj naš direktor v civilni obleki mrknil.

Skupinovodja delavcem:

Jutri ob 9. uri zjutraj bo naš direktor mrknil. Škoda, da kaj takega ne vidimo vsak dan.

Poleg ostalih kadrovskih vesti bi vas radi seznanjali tudi o pomembnejših dogodkih iz življenja naših članov kolektiva, npr. o študiju, porokah in rojstvih in podobno. Ker kadrovska služba nima popolnih podatkov, prosimo vse, ki bodo končali študij, skočili v zakonski jarem ali se jim bo družina povečala z rojstvom hčere ali sina, da nas o teh dogodkih obvestijo. Tako bomo v bodoče sproti obveščeni in bomo veselo novico lahko posredovali celotnemu kolektivu.

Vse podatke pošljite referentu za obveščanje.

Uredniški odbor

DOPISUJTE
V NAŠ AERO
IN
LITERARNO
PRILOGO

PREDSTAVLJAMO VAM

To pot smo se na seji uredniškega odbora odločili, da vam predstavimo vratarje. Mimo njih hodimo vsak dan in vsak tuji obiskovalec se ustavi pred njimi. O svojem delu so nam takole pripovedovali:

KOKEL Vinko, Grafika

Od oktobra lani delam v Aero. Moje delo ni ravno hvalježno, ker sem v stalnem stiku z ljudmi. Kar odkrito povem, da so nekateri zelo nedisciplinirani, prihajajo in odhajajo, ne da bi povedali kam. Delam v treh izmenah, tudi ob nedeljah. Ponoči in ob nedeljah skrbim predvsem za to, da je vse v redu, zaklenjeno, da ne gorijo luči in podobno. Čez dan pa je živahno. Delati začnem ob petih in najprej pri-

to ali je vozilo naše ali tuje. V vratarnici so tudi ključi od vseh prostorov — beležim izdajo ključev, tako vedno vemo kdo je vzel kateri ključ in kdaj ga je vrnil. Vodim posebno

evidenco telefonskih pogovorov; med malico se namreč vsi telefonski pogovori vežejo v vratarnico. Tu hranim tudi vso privatno pošto, ki jo delavci dobivajo v podjetje.

Ob sobotah in nedeljah še posebej skrbim, da je vse v redu. Po sedem obhodov opravi na dan. Pregledam vse obrate, pa tudi zunaj obratov; teh obhodov nikoli ne zanemarim.

Pri nas dela 6 vratarjev in vodim skupno z referentom za varnost pri delu razpored dela vratarjev. Referent za varnost pri delu in dežurni delavci vpisujejo vse nepravilnosti v kontrolno knjigo. Največ pripomb je v zvezi z zalaganjem poti, vhodov, stikal in podobnega, kar pa se takoj uredi.

Zdaj delam že dvajset sobot in nedelj zaporedoma, ker sta dva vratarja v bolniški. Vendar sem zadovoljen in rad delam.

Naša hoja na Triglav

Čeprav ne znam tako živopisno prikazati poti na Triglav, kot je to opisal Janez Mencinger v svojem delu Moja hoja na Triglav, pa bi vendarle rada v nekaj vrsticah opisala vsaj delček tistih doživetij in lepote, ki te spremljajo v gorah in ki smo jih doživeli mi, ki smo se odpravili na Triglav.

Planinski odsek AERA je organiziral koncem avgusta tridnevni izlet po Julijcih s ciljem — osvojiti Triglav. Ta naš 2863 m visok očiak, ki je bil že tolikokrat opevan, je v današnjem času postal prava nacionalna zanimivost in cilj številnih planincev in ljubiteljev gora. Z vso potrebno planinsko opremo, ki je za tako pot nujna, in v spremstvu izkušenih planincev, smo se odpravili cilju naproti. Prenočili smo v Aljaževem domu v Vratih in zgodaj zjutraj naslednjega dne krenili po Tomiškovski poti proti triglavskega pogorju.

Vrhovi gora so bili zaviti v meglo, kakor da bi hoteli vso svojo lepoto obdržati zase.

Prvi kilometri naglega vzpona so bili precej naporni, vendar smo na težave pozabili, saj smo s šalami in dobro voljo premagovali meter za metrom. Megle so se sčasoma razbežale in pred nami se je odprl čudovit razgled na Škratlato, Stol in druge visokogorske grebene. Kakor umite v jutranji rosi in s soncem obsijane, so skale razkazovale svojo mogočnost in lepoto. V daljavi smo zagledali vrh Triglava, z živordečim Aljaževim stolpom; srečni in zadovoljni nad svojim uspehom, smo se še bolj zagrizli v skalovje. Kljub temu, da je bila za nami že dolga pot, nam ni bilo težko. Sonce je pripekalo in grelo naše razgrete obraze, tarnali pa nismo.

Čim bolj smo se bližali vrhu, manj utrujenosti smo čutili. Na vrhu Triglava je bilo jasno in razgled enkraten. Ne-

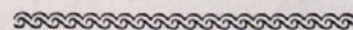
kaj skupinskih posnetkov za spomin in že nas je pot vodila po strmih skalnatih pobočjih, pokritih s čudovitim gorskim cvetjem, do Tržaške koče na Doliču. Šele ob topli čaji, ki je osvežil naša presušena grla, smo začutili rahlo utrujenost. Le-ta pa nas je minila, ko smo ob spremeljavi harmonike zapeli nekaj poskočnih.

Naslednje jutro smo krenili po dolini Triglavskih jezer, ki je nacionalni park. Kristalno čista jezera, prelepo planinsko cvetje in čist gorski zrak so nas obdajali vso pot do Komne. Tam nas je pričakal harmonikar, raztegnil je svoj meh in v domu je zadonela naša pesem. Vse tiste, ki smo bili na tej poti prvič, je čakala še težka preizkušnja — po starem običaju smo morali preživeti »krst«. Nekaj brc s težkimi planinskimi čevlji smo prestali in smeja ni bilo ne konca ne kraja. Še pozno v noč so se oglašali veseli zvoki harmonike.

Naslednje jutro nas je čakala še pot v dolino. Sonca, kakršnega smo bili vajeni prejšnje dneve, ni bilo več in prve deževne kaplje so napovedale vreme za ves dan. Dež, ki nas je hladil na poti v Bohinj, pa ni pokvaril prijetnega vzdušja in dobre volje, ki nas je spremljala od začetka do konca poti.

Vsi udeleženci izleta smo bili navdušeni nad izredno dobro organizacijo, posebej pa bi radi pohvalili našega izkušenega planinca in vodiča, tovariša SULERJA, ki je znal v trenutkih, ko so pojenjale naše moči, z ohrabrujočo besedo bodriti malodušneže.

Težave pozabiš, ostane vse tisto, kar je bilo lepo, tega pa je bilo veliko; zato bo spomin na prijetna doživetja in lepote naših gora ostal še dolgo v naših srcih.

Sodelujte

Uredniški odbor vabi vse, ki jim je sestavljanje križank, ugank in podobnih veselih zank konjiček, da nam pošljejo svoje prispevke, da bi z njimi popestrili naš časopis.

Istčasno vabimo vse člane našega kolektiva k sodelovanju. Naš Aero je glasilo nas vseh, zato želimo, da sodeluje čim več naših delavcev. Posebno tistih iz neposredne proizvodnje. Pišite nam o svojem življenju, svojem delu in problemih, s katerimi se srečujete; o življenju vašega ožjega kolektiva, o vsem, kar bi radi povedali. Naj vam ne jemlje poguma, če je vaša roka morda okorna, pomagali vam bomo!

Kar pogumno pero v roke! Prispevke za naslednjo številko Naš Aero pošljite v tajništvo splošnega sektorja do 20. 11. 1975 — referentu za obveščanje.

pravim vse ključke, da se ob šestih odpro pisarne in obrati. Odklepam vhodna vrata in zvonim za začetek ali konec dela in za malico. Vmes pa so stalni telefonski pogovori, ljudje kar naprej kaj sprašujejo iščejo pojasnila, tako da mi res ni dolgčas. Z delom sem zadovoljen, plača pa bi bila bolj slaba, če ne bi bilo nedelj in nočnega dela.

HOJAK Henrik, Šempeter:

Že dvanaest let delam vseh skozi na delovnem mestu vratarja. Pri tem delu moraš biti vesten in dosleden. Meni je delo všeč in nimam nobenih težav. Vsi se zavedamo, da moramo biti disciplinirani, če pa kdo le večkrat zamudi ali kako drugače krši red, pa ukrepa vodja TOZD. Delo vratarja je predvsem skrb nad prihodi in odhodi in seveda nadzor nad vsemi obrati, posebno ob sobotah in nedeljah, da je vse v redu. V posebno knjigo beležim vse prihode in izhode ljudi in vozil. Zapišem številko vozila, čas in tovor, ne glede na

Aerovci na Triglavu

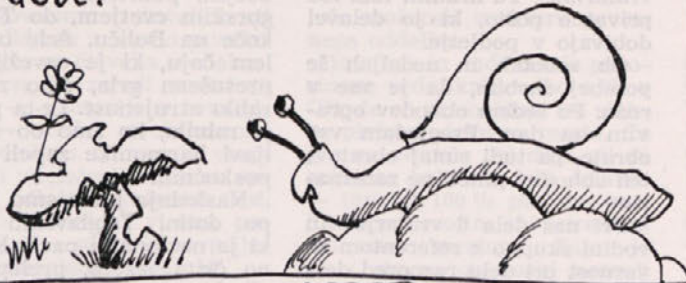
452/1975

1119751856,3

COBISS

ZARADI SLABE LETINE GOB, AEROVCI LETOS ŠE NE BOMO ŠLI PO GOBE!

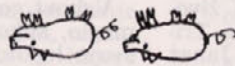

V AERU PROSTO PO AŠKERCU
"JOJ KAM BI DEL?"

SLUŽBA
KAKOVOSTI

V AERU SO SE MALICE BISTVENO IZBOLJŠALE. SEDAJ IMAMO JEDILNIK V OBRATNEM VRSTNEM REDU KOT PA SE BIL OBJAVLJEN V PREJŠNJI ŠTEVILKI "NAŠEGA AERA".

ZARADI ZADNJIH DISCIPLINSKIH UKREPOV SO SE TUDI IZHODI MIMO VRATARJA BISTVENO ZMANJŠALI !!!

KDOR SE NE STRINJA Z MOJIMI, PARDON, INTERESI TOZDA, SI LAHKO IŠČE SLUŽBO KJE DRUGJE!!

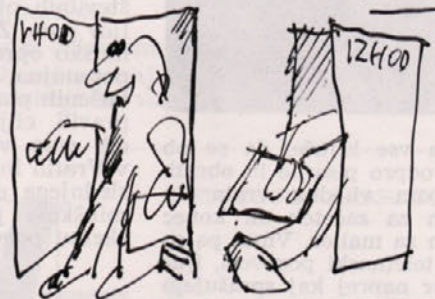
TUDI GLEDE ZAMUDJANJA NA DELO SE JE PO ZADNJIH DISCIPLINSKIH UKREPIH V AERU MARIKAJ SPREMENILO. TISTI, KI SO PREJ OB 6:15 POČASI IN ZASPANO ŠLI NA DELO, SEDAJ HITIJO !!!

V SMISLU STABILIZACIJE MORAMO V TOZD GRAFIKA ČIM SMOTRNEJE IN PLANSKO IZKORISTITI TER POVEČATI ZMOGLJIVOST NAŠE STISKALNICE ZA "PREŠANJE" ODPADNEGA PAPIRJA TER NEKATERIH GOTOVIH "ZAFUŠANIH" IZDELKOV.

IZGLEDA, DA JE FLUKTUACIJA EDINI POJEM V AERU, KI IMA NAJLEPŠO IN NAJBOLJ SIGURNO PERSPEKTIVO

AERO VIC, KI ŽAL NI VIC

"KAJ, A STANOVANJE BI RADI? ZAKAJ SE PA TAKO NEPLANSKO ŽENITE IN DELATE OTROKE?"

NA RIBIŠKEM TEKMOVANJU ZA 1. TRNEK AERA STA DVE RIBICI UJELI 40 RIBIČEV.

